

ԾՐԱԳԻՐ

«ԲՈՒԺԱՎՆԵՐԻ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ» ԹԵՄԱՅՈՎ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

2023 թվականից կրկնողաբար, ք. Երևան (ՀՀ ԶՈՒ ռազմաբժշկական ուսումնական կենտրոն)

ՀՀ ԶՈՒ ռազմաբժշկական վարչություն

Օր 1		
Մասնակիցների ընդունում, փաստաթղթերի ձևակերպում		
Օր 2		
Մասնակիցների նախնական թեստավորում, գիտելիքների և ունակությունների նախնական ստուգում		
Օր 3		
09:00-11:00	Դասախոսություն Աղետամոքսային համակարգ: Կառուցվածքն ու ֆունկցիաները	Մամսոն Բագիկյան
11:00-13:00	Դասախոսություն Միրտ-անոթային համակարգ: Կառուցվածքն ու ֆունկցիաները: Արյունատար անոթներ: Արյուն, դրա բաղադրությունը: Արյան մակարդում	Արմեն Գյուլբեկյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Ոսկրա-մկանային համակարգ: Կառուցվածքն ու ֆունկցիաները: Ոսկրերի և մկանների դասակարգումը	Մամսոն Բագիկյան
Օր 4		
09:00-11:00	Դասախոսություն Շնչառական հանակարգ: կառուցվածքն ու ֆունկցիաները	Արմեն Գյուլբեկյան
11:00-13:00	Դասախոսություն Նյարդային համակարգ: Կառուցվածքն ու ֆունկցիաները: Կենտրոնական և ծայրամասային նյարդային համակարգ: Գաղափար ռեֆլեքսի մասին	Մամսոն Բագիկյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Միզասեռական համակարգ: Կառուցվածքն ու ֆունկցիաները	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 5		
09:00-11:00	Դասախոսություն Դեղերի հիմնական դասերը: Դրանց նշանակման ցուցումներն ու հակացուցումները: Դասերի հիմնական ներկայացուցիչներ	Վարդուի Ստեփանյան
11:00-13:00	Դասախոսություն Դեղորայքի նշանակում, դեղաբաժին: Դեղերի ընդունման եղանակները: Կողմնակի ազդեցություն	Աննա Հակոբյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Ռազմական հասկացությունը, զարգացման պատմությունը, ուղղությունները, հիմնախնդիրները	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 6		
09:00-11:00	Դասախոսություն Ներարկիչներ, տեսակներն ու նշանակությունը: Ներարկման տեսակները, կատարման տեխնիկան	Աննա Հակոբյան
11:00-13:00	Դասախոսություն	Վարդուի Ստեփանյան

	Երակային մուտք: Անոթային մուտքի տեղամասեր: Կաթետեր: Ներերակային կաթիլային ներարկման համակարգեր: Ներերակային ներարկման հնարավոր բարդությունները	
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Գործնական աշխատանք Ենթամաշկային, ներմաշկային, միջմկանային ներարկումների կատարում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 7		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Ենթամաշկային, ներմաշկային, միջմկանային ներարկումների կատարում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
Օր 8		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Ներերակային կաթետերի տեղադրում: Ներերակային կաթիլային ներարկման համակարգերի տեղադրում (Մաս 1)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 9		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Ներերակային կաթետերի տեղադրում: Ներերակային կաթիլային ներարկման համակարգերի տեղադրում (Մաս 2)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-15:00	Դասախոսություն	Արմեն Գյուլբեկյան

	Բժշկական ծառայության կառուցվածքը: Բուժակների ֆունկցիոնալ պարտականությունները	
15:00-16:00	Դասախոսություն Ամբուլատոր ընդունելություն	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 10		
09:00-11:00	Դասախոսություն Շնչառական համակարգի հաճախ հանդիպող հիվանդություններ	Արմեն Գյուլբեկյան
11:00-13:00	Դասախոսություն Աղեստամոքսային համակարգի հաճախ հանդիպող հիվանդություններ	Մամսոն Բագիկյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Վերքեր: Վերքերի տեսակները, լավացման ձևերը, բարդությունները	Մամսոն Բագիկյան
Օր 11		
09:00-13:00	Դասախոսություն ՔԿԱ հաճախ հանդիպող հիվանդություններ: Բուժզննման մեթոդները	Մամսոն Բագիկյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Ինֆեկցիա, ասեպտիկա, անտիսեպտիկա: Ինֆեկցիայի փոխանցման ուղիները: Ինֆեկցիոն պրոցեսի շղթա	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 12		
09:00-11:00	Դասախոսություն Շոկ: Շոկի տեսակները: Բուժման սկզբունքները	Արմեն Գյուլբեկյան
11:00-13:00	Դասախոսություն Հաճախակի հանդիպող մաշկային ախտահարումներ	Մամսոն Բագիկյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Անձնական և հասարակական հիգիենա: Առողջ Ապրելակերպի քարտզում	Աննա Հակոբյան
Օր 13		
09:00-16:00	Դասախոսություն Սանիտարահիգիենիկ և հակահամաճարակային միջոցառումները ստորաբաժանումներում	Վարդուհի Ստեփանյան
Օր 14		
09:00-16:00	Դասախոսություն Ախտահանիչ, դեռատիզացիոն, դեզինսեկցիոն նյութեր և սարքավորումներ: Դրանց կիրառման եղանակները	Աննա Հակոբյան
Օր 15		
Մինջանկյալ թեստավորում, քննարկում, հարցուպատասխան		
Օր 16		
09:00-11:00	Դասախոսություն Բժշկական ծառայության կազմակերպումը մարտական պայմաններում	Հարություն Հովհաննիսյան
11:00-13:00	Գործնական աշխատանք Մարտական վիրավորների գնահատում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուհի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ

		Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Վիրավորների որոնման, հավաքման և մարտի դաշտից դուրսբերման կազմակերպում	Հարություն Հովհաննիսյան
Օր 17		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Վիրավորների դուրս բերում մարտի դաշտից: Տեղափոդման եղանակներ	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 18		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Վիրավորների դուրս բերում մարտի դաշտից: Տեղափոդման եղանակներ	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Արյունահոսություններ, դրանց ժամանակավոր դադարեցումը	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 19		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Արյունահոսությունների ժամանակավոր դադարեցում արյունական գլխավորների, ճնշող վիրակապերի, հեմոստատիկ թանգիվների, ձեռքի տակ եղած ոչ հաշվեցուցակային միջոցներով (Մաս 1)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 20		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Արյունահոսությունների ժամանակավոր դադարեցում արյունական գլխավորների, ճնշող վիրակապերի, հեմոստատիկ թանգիվների, ձեռքի տակ եղած ոչ հաշվեցուցակային միջոցներով (Մաս 2)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ

		Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 21		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Արյունահոսությունների ժամանակավոր դադարեցում արյունական լարանների, ճնշող վիրակապերի, հեմոստատիկ թանգիվների, ձեռքի տակ եղած ոչ հաշվեցուցակային միջոցներով (Մաս 3)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Շնչառական ուղիների վերահսկում: Կույր ներմուծման սարքեր: Կոնիկոտոմիա	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 22		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Շնչառական խողովակների տեղադրում: Կոնիկոտոմիայի կատարում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Կրծքավանդակի վնասվածքներ	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 23		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Կրծքավանդակի վնասվածքի դեպքում ճնշող վիրակապերի տեղադրում: Կրծքավանդակի ասեղնային դեկոմպրեսիայի իրականացում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 24		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Կրծքավանդակի վնասվածքի դեպքում ճնշող վիրակապերի տեղադրում: Կրծքավանդակի ասեղնային դեկոմպրեսիայի իրականացում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան

		Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Գանգուղեղային վնասվածքներ: Գլխամաշկի վերքեր: Գանգի կոտրվածքներ: Գանգուղեղային ցնցում	Սամսոն Բազիկյան
Օր 25		
09:00-13:00	Դասախոսություն Աչքի վնասվածքներ: Ակնակապճի կոտրվածքներ	Արմեն Գյուլբեկյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Որովայնային վնասվածքներ	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 26		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Առջին օգնություն որովայնի բույժ և թափանցող վնասվածքների դեպքում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 27		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Կոտրվածքներ: Տրանսպորտային անշարժացում (Մաս 1)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 28		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Կոտրվածքներ: Տրանսպորտային անշարժացում (Մաս 2)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 29		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Կոտրվածքներ: Տրանսպորտային անշարժացում (Մաս 3)	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան,

		Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Այրվածքներ: Այրվածքի մակերեսի գնահատում	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 30		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Այրվածքներով վիրավորի խնամք	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Ցրտահարություններ	Սամսոն Բազիկյան
Օր 31		
09:00-13:00	Գործնական աշխատանք Վիրավորների տեսակավորում, տարահանում	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
13:00-14:00	Ընդմիջում	
14:00-16:00	Դասախոսություն Ռազմադաշտային արձանագրությունների կազմում	Արմեն Գյուլբեկյան
Օր 32-38		
09:00-16:00	Գործնական աշխատանք Վիրավորների հետ ամբողջական աշխատանք սցենարներով	Մարտուն Ավագյան, Իշխան Առուստմյան, Աննա Հակոբյան, Վարդուի Ստեփանյան, Կարեն Հովհաննիսյան, Գագիկ Ավետիսյան, Կառլեն Վարդանյան, Հակոբ Գասպարյան, Ռազմիկ Ոսկանյան, Տիգրան Օհանյան, Վարազդատ Պետրոսյան
Օր 39		
Վերջնական թեստավորում, քննարում, հարցույադատասխան		
Օր 40		
նորմատիվների գործնական հանձնում		

Թիրախային լսարան՝ բուժքույրեր, բուժակներ:
Սասնակիցների ակնկալվող թվաքանակ՝ 50-90 հոգի:

1. ՀՀ ԶՈՒ ռազմաբժշկական ուսումնական կենտրոնում դասըթացները անցկացվում են երկուշաբթի-ուրբաթ օրերին 09:00-16:00-ն: Ակադեմիական ժամի տևողությունը՝ 50 րոպե: Յուրաքանչյուր ժամից հետո 10 րոպե ընդմիջում, մեծ ընդմիջում՝ 13:00-14:00:
2. Գործնական պարապմունքները իրականացվում են փոքր խմբերով, յուրաքանչյուր խմբում 6-10 ուսանող (միաժամանակ աշխատում է 10 խումբ),
3. Գործնական պարապմունքների ժամանակ ունակությունները զարգացվում են գործողության բազմակի կրկնման մեթոդով,
4. Ինվազիվ, մաշկի ամբողջականության խախտում ենթադրող միջամտությունները կատարվում են ուսումնական մուլյաժների օգտագործմամբ, իսկ մյուս միջամտությունները (օրինակ՝ տարատեսակ վիրակապերի տեղադրում, տրանսպորտային անշարժացում և այլն) միմյանց վրա: